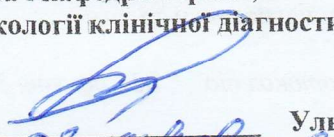

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапії, фармакології клінічної діагностики та хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри терапії,
фармакології клінічної діагностики та
хімії

“03” квітня 2020 р. Улько Л.Г.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СІЛАБУС)

ПП.03.14 Внутрішні хвороби тварин
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: *211 Ветеринарна медицина*

Освітня програма: *Ветеринарна медицина*

Факультет: *ветеринарної медицини*

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «*Внутрішні хвороби тварин*» для студентів за спеціальністю 211 «*Ветеринарна медицина*».

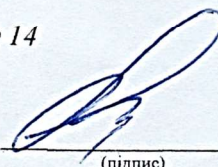
Розробники:

Р.В. Долбаносова кандидат ветеринарних наук, доцент
Л.Г. Улько, доктор ветеринарних наук, професор

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії

Протокол від "03" травня 2020 року № 14

Завідувач кафедри терапії,
Фармакології, клінічної діагностики та хімії

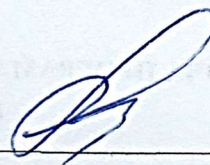

(Л.Г. Улько)
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Л. Г. Улько

Декан факультету ветеринарної медицини
(на якому викладається дисципліна)

О. Л. Нечипоренко

Декан факультету ветеринарної медицини
(до якого належить кафедра)

О. Л. Нечипоренко

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

А.Ван С.М. Баранець

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.07, 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Долбаносова Р.В. 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 21 Ветеринарна медицина	Нормативна	
Модулів – 5	Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»	Рік підготовки: 2020-2021 н.р	
Змістових модулів:5		Курс 3 ст	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: (назва) Проведення клінічного дослідження та діагностика хвороб тварин		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		5	6
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/2 самостійної роботи студента – 2/4		14	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		16	30
		Самостійна робота	
		30	60
		Індивідуальні завдання: -	
	Вид контролю:		
	Залік (усне опитування; контрольні роботи)	Екзамен (письмовий)	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 40 / 60 (60/90)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами теоретичними і практичними знаннями з вивчення основних внутрішніх незаразних хвороб тварин, їх етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики, лікування та профілактики.

Завдання: проведення дослідження хворих тварин, постановка діагнозу, призначення та проведення лікування хвороб незаразної патології, інтерпретація проведених результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- Теоретичні основи і основну термінологію, що застосовується при вивченні внутрішніх незаразних хвороб тварин
- Способи аналізу нових методів та пошуку інформації.
- Методики та особливості проведення диспансеризації сільськогосподарських тварин.
- Біохімічні та клінічні показники здоров'я тварин.
- Методи, види, принципи діагностики.
- Методи, види, принципи ветеринарної терапії.
- Технологію приготування дієтичних кормів, методи введення лікарських речовин в організм тварини.
- Визначення хвороб різних органів та систем, їх етіологію, патогенез, клінічну картину, діагностику, диференційну діагностику, лікування та профілактику

Вміти:

- Користуватись основної термінологією, що застосовується при вивченні внутрішніх незаразних хвороб тварин
- Аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення, аналізувати сучасну наукову літературу.
- Провести диспансеризацію поголів'я тварин, оформити ветеринарну документацію, охарактеризувати види, методи, принципи терапії;
- Збирати анамнестичні данні, проводити обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- Провести клінічне дослідження тварини, виявити основні клінічні ознаки захворювання, поставити діагноз, призначити лікування,

розробити профілактичні заходи та дотримуватись техніки безпеки при роботі з тваринами.

3. Програма навчальної дисципліни

Затверджено Вченою радою СНАУ 30.10.17 року протокол № 4

5 семестр

Змістовний модуль 1. Загальна терапія та профілактика внутрішніх хвороб тварин

Тема 1. Вивчення основ загальної терапії

Вивчення основних правил і принципів терапії

Види терапії та їх загальна характеристика. Вивчення етіотропної терапії. Вивчення патогенетичної терапії та її зв'язок з іншими видами терапії. Вивчення неспецифічної стимулювальної терапії: різновиди і механізм дії. Протеїно – та імуностимулювальна терапія.

Відпрацювання видів терапії (етіотропна, патогенетична, рефлексотерапія, заміна терапія, фармакотерапія, фітотерапія, дієтотерапія), методів терапії (фізіотерапія та фізіопроділактика, електротерапія, гідро- та термотерапія, механотерапія), терапевтичної техніки (методи введення лікарських речовин, зондування, додаткові методи). Оформлення клінічної документації, вивчення звітності та обліку у ветеринарній медицині

Тема 2. Ознайомлення з загальною профілактикою внутрішніх хвороб тварин.

Вивчення ролі ветеринарної науки і практики у профілактиці внутрішніх незаразних хвороб тварин. Аналіз та особливості профілактики внутрішніх хвороб тварин у господарствах різної форми власності.

Особливості клінічного обстеження хворих тварин.

Вивчення основних вимог що до особистої гігієни, техніки безпеки під час дослідження та лікування тварин та при роботі з хворими тваринами. Проведення диспансеризації сільськогосподарських тварин: аналіз виробничих показників, умов утримання та годівлі, визначення клінічного статусу, аналіз якості кормів, проведення лабораторних досліджень.

Тема 3. Вивчення етапів та завдань диспансеризації сільськогосподарських тварин, її теоретичні основи.

Вивчення основних етапів та завдань диспансеризації сільськогосподарських тварин, її теоретичні основи та практичні аспекти. Особливості диспансеризації тварин різних видів.

Змістовний модуль 2. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби серцево-судинної і дихальної системи.

Тема 4. Вивчення хвороб серцево-судинної системи.

Класифікація, поширення. Загальні симптоми і синдроми хвороб серцево-судинної системи. Вивчення хвороб перикарда (травматичний перикардит). Проведення дослідження тварин у разі захворювання серцево-судинної системи: хвороби міокарда, ендокарда, судин, пороки серця. Вивчення класифікації

хвороб, встановлення діагнозу, призначення та проведення лікувально-профілактичних заходів.

Тема 5. Вивчення хвороб дихальної системи.

Класифікація, поширення, синдроми і симптоми при хворобах органів дихання.

Вивчення бронхітів (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика) Дослідження тварин у разі захворювання хвороби легень запального характеру: класифікація пневмоній за етіологією, ступенем ураження, характером ексудату. Вивчення катаральної пневмонії (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика), хвороби легень незапального характеру, класифікація емфізем, хвороби плеври. Класифікація пневмоній: ателектатична, метастатична, гіпостатична, аспіраційна, некротична, гнійна.

Змістовний модуль 3. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби системи травлення, печінки і жовчних шляхів.

Тема 6. Вивчення хвороб системи травлення.

Поширення хвороб, синдроми захворювання органів травлення. Дослідження тварин з хворобами ротової порожнини, стравоходу, передшлунків та сичуга: гіпотонія і атонія передшлунків (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика), шлунка та кишок: гастрит, виразкова хвороба, гастроентерит. Вивчення хвороб шлунка і кишок з синдромом кольок: розширення шлунка, катаральна ентералгія, метеоризм кишечника, застій, обтурація, механічна непрохідність та тромбоемболія).

Тема 7. Вивчення хвороб печінки і жовчних шляхів та очеревини.

Класифікація та поширення хвороб печінки. Синдроми захворювань печінки і жовчних шляхів.

Вивчення гепатиту (паренхіматозний і гнійний). Гепатодистрофія (жирова і токсична, амілоїдоз печінки). Цироз печінки. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб печінки. Вивчення хвороб жовчних шляхів: жовчнокам'яна хвороба, холецистит і холангіт.

Дослідження тварин з хворобами очеревини. Перитоніт. Водянка черевної порожнини. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика.

Тема 8. Вивчення хвороб підшлункової залози.

Класифікація. Вивчення основних синдромів хвороб підшлункової залози: больовий, холестатичний і зовнішньосекреторної недостатності. Панкреатит, кіста і пухлини підшлункової залози, атрофія підшлункової залози (етіологія, патогенез, клінічні симптоми, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).

Змістовний модуль 4. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби сечової, нервової, ендокринної та імунної системи.

Тема 9. Вивчення хвороб нирок і сечових шляхів.

Класифікація та основні синдроми хвороб сечовидільної системи.

Вивчення хвороб нирок: гломерулонефрит (нефрит), пієлонефрит та його ускладнення (пери- і паранефрит, піонефроз), абсцес нирки, нефросклероз, нефроз (нефротичний синдром), гідронефроз. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб нирок.

Вивчення хвороб сечових шляхів: уроцистит. нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура). Сечокам'яна хвороба (нефро- і уролітіаз). Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Захворювання нижніх відділів сечовивідних шляхів: непрохідність уретри і уретрит, встановлення діагнозу, призначення та проведення лікувально-профілактичних заходів.

Тема 10. Вивчення хвороб нервової системи.

Класифікація і синдроми хвороб нервової системи.

Судинні розлади головного мозку, теплове перегрівання (гіпертермія), сонячний удар (гіперінсоляція); ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Водянка шлуночків мозку (гідроенцефалія).

Вивчення хвороб головного і спинного мозку та мозкових оболонок запального характеру: менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт, менінгомієліт.

Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія, еклампсія. Стрес та його профілактика.

Тема 11. Вивчення хвороб ендокринної системи.

Вивчення причин і механізмів розвитку ендокринопатій та їх класифікація. Дисфункція гіпоталамуса і гіпофіза. Нецукровий діабет. Хвороби надниркових залоз: гіпоадренкортицизм і синдром Кушинга. Порушення ендокринної функції підшлункової залози. Цукровий діабет. Хвороби прищитоподібних залоз: гіпопаратиреоз, післяродова гіпокальціємія. Хвороби щитоподібної залози: гіпотиреоз, ендемічний зоб, дифузний токсичний зоб. Порушення ендокринної функції тимуса.

Тема 12. Вивчення хвороб системи крові.

Класифікація хвороб системи крові.

Вивчення анемій: постгеморагічна, гіпопластична (мієлотоксична і аліментарно-дефіцитна) і гемолітична (токсична, післяродова гемоглобінурія корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізо- та аутоімунна). Лікування та профілактика анемій. Геморагічні діатези: гемофілія і тромбоцитопенія.

Пухлинні ураження системи крові (гемобластози): лейкози (лейкемія), гематосаркоми.

Тема 13. Вивчення хвороб імунної системи.

Аутоімунні хвороби. Загальна характеристика аутоімунних хвороб. Ідіопатичні хвороби: аутоімунна гемолітична хвороба новонароджених тварин, аутоімунні гемолітичні анемії собак і кішок (АГА), аутоімунний дерматоз (червона вовчанка). Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб імунної системи.

Загальні механізми алергічних реакцій. Медіатори алергічних реакцій, їх біологічна дія. Методи діагностики алергічних хвороб. Загальні принципи і методи лікування алергічних хвороб: антигістамінні і протизапальні, серцеві та спазмолітичні засоби. Фітотерапія за алергічних хвороб.

6 семестр

Змістовний модуль 5. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин.

Хвороби молодняку, птиці та хутрових звірів.

Тема 14. Вивчення хвороб, що спричинені порушенням обміну речовин.

Класифікація, поширення, особливості перебігу та діагностика.

Вивчення хвороб, що зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обмінів: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.

Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія (аліментарна, ензоотична, вторинна), гіпомагніємія (пасовищна тетанія), післяродова гіпофосфатемія.

Мікроелементози тварин Поширення, загальні принципи діагностики і профілактики. Йодна недостатність. гіпокобальтоз, гіпокупроз, недостатність цинку (параксратоз поросят), марганцю, фтору, селену. Надлишок фтору, бору, селену, нікелю, стронцію і молібдену.

Гіповітамінози. Недостатність жиророзчинних вітамінів: А, D, Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти. Гіпервітамінози А і D. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика тварин з порушення обмінних процесів.

Тема 15. Вивчення хвороб молодняку.

Поширення хвороб молодняку. Особливості вікової фізіології молодняку. Імунний захист новонародженого молодняку. Імунодефіцитний стан молодняку.

Класифікація хвороб молодняку. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія інтра- і неонатального періодів.

Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїно-безоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспепсія. Диференціальна діагностика, лікування та профілактика шлунково-кишкових хвороб новонароджених тварин. Омфаліт і омфалофлебіт.

Метаболічні хвороби молодняка: гіпоглікемія, гіюнластична анемія поросят, телят і ягнят; D-гіповітаміноз (рахіт); білом'язова хвороба молодняка; ензоотична атаксія ягнят.

Хвороби органів травлення. Періодична тимпанія рубця у телят і ягнят. Безоарна хвороба.

Тема 16. Вивчення хвороб птиці.

Вивчення хвороб ембріонів: ембріональна патологія та хвороби, спричинені порушенням режиму інкубації. Особливості імунної реактивності птиці.

Хвороби системи дихання: риніт, синусит, ларинготрахеїт, бронхопневмонія, аероцистит (пнеумоаероцистит).

Хвороби органів травлення: стоматит, запалення і закупорення вола, аліментарний гастрит (кутикуліт), диспепсія молодняка, гастроентерит, клоацит.

Хвороби органів яйцеутворення: сальпінгіт і сальпінгоперитоніт (жовтковий перитоніт), недорозвинення яєчника і яйцепроводу, утруднена яйцекладка.

Метаболічні хвороби. Хвороби, спричинені порушенням макро- і мікроелементів. Гіповітамінози А, D, E, K і групи B. Гіпервітамінози. Сечокислий діатез, аптеріоз і випадання пера, пероз в індиценят та курчат, канібалізм, білом'язова хвороба. Хвороби, спричинені порушенням мікроклімату, гіпо- і гіпертермія. Загальна профілактика неінфекційних хвороб птиці.

Тема 17. Вивчення хвороб хутрових звірів.

Біологічні особливості хутрових звірів. Поширення внутрішніх хвороб хутрових звірів.

Вивчення респіраторних хвороб, риніт, бронхопневмонія.

Хвороби системи травлення: стоматит, гостре розширення шлунка, гастроентерит, інвагінація кишок, копростаза. Гепатодистрофія у хутрових звірів.

Хвороби нирок і сечових шляхів: гломерулонефрит, пієлонефрит, уроцистит, уролітіаз. Синдром дизурії.

Хвороби нервової системи: самоїдання. Хвороби крові: аліментарна анемія.

Хвороби обміну речовин, гіповітамінози А, D, E, C, K і групи B. Токсикоз вагітних самок. Лактаційне виснаження самок.

Хвороби шкірного покриву, січення і випадіння волосся.

Профілактика хвороб хутрових звірів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л		п	лаб	інд	с.р.
5 семестр					
Змістовний модуль 1. Загальна терапія та профілактика внутрішніх хвороб тварин					
Тема 1. Основи загальної терапії	6	2		-	4
Тема 2. Загальна профілактика внутрішніх хвороб тварин.	4	-		2	2
Тема 3. Етапи та завдання диспансеризації сільськогосподарських тварин, її теоретичні основи	2	-		-	2
Разом за змістовим модулем 1	12	2		2	8
Змістовний модуль 2. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби серцево-судинної і дихальної системи.					
Тема 4. Хвороби серцево-судинної системи	14	2		6	6
Тема 5. Хвороби дихальної системи	14	4		4	6
Разом за змістовим модулем 2	28	6		10	12
Змістовний модуль 3. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби системи травлення, печінки і жовчних шляхів.					
Тема 6. Хвороби системи травлення	12	4		4	4
Тема 7. Вивчення хвороб печінки, жовчних шляхів та очеревини.	6	2		-	4
Тема 8. Вивчення хвороб підшлункової залози.	2	-		-	2
Разом за змістовим модулем 3	20	6		4	10
Усього годин за 5 семестр					
	60	14		16	30
6 семестр					
Змістовний модуль 4. Спеціальна патологія і терапія. Хвороби сечової, нервової, ендокринної та імунної системи. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин.					
Тема 9. Вивчення хвороб нирок і сечових шляхів.	12	-		6	6
Тема 10. Вивчення хвороб нервової системи.	6	-	-	2	6
Тема 11. Вивчення хвороб ендокринної системи.	8	-		4	6
Тема 12. Вивчення хвороб системи крові.	6			2	4
Тема 13. Вивчення хвороб імунної системи.	10			2	4
Разом за змістовим модулем 4	42			16	26
Змістовний модуль 5. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби молодняку, птиці та хутрових звірів.					
Тема 14. Вивчення хвороб, що спричинені порушенням обміну речовин.	16	-		6	10
Тема 15. Вивчення хвороб молодняку.	14	-		6	8
Тема 16. Вивчення хвороб птиці.	10	-		2	8
Тема 17. Вивчення хвороб хутрових звірів.	8	-			8
Разом за змістовим модулем 5	48	-		14	34

Усього годин за 6 семестр	90	-	30	60
Усього годин	150	14	46	90

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	5 семестр	
1.	<p>Тема 1. Вступ. Основи загальної терапії.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення дисципліни та значення у формуванні лікаря ветеринарної медицини. 2. Вивчення основних правил і принципів терапії 3. Види терапії та їх загальна характеристика 4. Вивчення етіотропної терапії. 5. Вивчення патогенетичної терапії та її зв'язок з іншими видами терапії 6. Вивчення терапії, яка регулює нервово-трофічну функцію. 	2
2.	<p>Тема 4. Хвороби серцево-судинної системи.</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація. Поширення. Загальні симптоми і синдроми хвороб серцево-судинної системи. 2. Вивчення хвороб перикарда (травматичний перикардит). 3. Вивчення хвороб міокарда. 	2
3.	<p>Тема 5. Хвороби дихальної системи.</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація. Поширення. Синдроми і симптоми при хворобах органів дихання. 2. Вивчення бронхітів (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика). 	2
4	<p>Тема 5. Хвороби дихальної системи.</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація хвороб легенів. 2. Хвороби легень запального характеру 3. Хвороби легень не запального характеру 	2
5	<p>Тема 6. Хвороби системи травлення</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поширення хвороб, синдроми захворювання органів травлення. 2. Вивчення хвороб передшлунків і сичуга. Гіпотонія і атонія передшлунків (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика). 	4
6	<p>Тема 6. Хвороби системи травлення</p> <p style="text-align: center;">План</p>	

	<p>1. Хвороби шлунка та кишечника з синдромом колік (розширення шлунка, катаральна ентералгія, метеоризм кишечника, застій, обтурація, механічна непрохідність та тромбоемболія).</p> <p>2. Вивчення розширення шлунку (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).</p>	
7.	<p>Тема 6. Хвороби печінки, жовчних шляхів та очеревини</p> <p>План</p> <p>1. Хвороби печінки</p> <p>2. Хвороби жовчних шляхів.</p>	2
	Всього за 5 семестр	14

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5 семестр		
1.	Ознайомлення з загальною профілактикою внутрішніх хвороб тварин. Вивчення та застосування методів терапії. Фізіотерапія та фізіопрофілактика	2
2.	Проведення дослідження тварин у разі захворювання серцево-судинної системи.	2
3.	Вивчення хвороб серцево-судинної системи. Хвороби ендокарда.	2
4.	Вивчення хвороб серцево-судинної системи. Пороки серця.	2
5.	Розгляд хвороб легень запального характеру	2
6.	Розгляд хвороб легень незапального характеру	2
7.	Вивчення хвороб системи травлення. Хвороби передшлунків і сичуга.	2
8.	Вивчення хвороб системи травлення. Хвороби шлунка і кишок	2
	Разом за 5 семестр	16
6 семестр		
1	Класифікація та основні синдроми хвороб сечової системи Хвороби нирок (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).	2
2	Розгляд хвороб нирок. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб нирок. Нефрит. Нефроз. Нефросклероз.	2
3	Розгляд хвороб сечових шляхів. Уретрит. Сечокам'яна хвороба. Дослідження тварин із захворюваннями сечової системи. Розгляд ситуаційних задач.	2

4	Вивчення хвороб нервової системи. Органічні захворювання головного та спинного мозку. Гіперемія та ішемія, головного мозку. Водянка шлуночків мозку. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2
5	Вивчення хвороб ендокринної системи. Цукровий діабет. Нецукровий діабет.	2
6	Вивчення хвороб ендокринної системи. Хвороби надниркових залоз: гіпоадренкортицизм, синдром Кушинга.	2
7	Вивчення хвороб системи крові. Класифікація анемії.	2
8	Вивчення хвороб імунної системи. Клітинні та гуморальні фактори імунного захисту.	2
9	Дослідження тварин з патологією обміну речовин. Оформлення і розгляд історії хвороби, ставлення діагнозу, призначення лікування. Огляд і дослідження хворих тварин, оформлення історії хвороби.	2
10	Розгляд гіповітамінозів. Проведення клінічного огляду та обстеження тварин з патологією обміну вітамінів. Розробка лікувально-профілактичних заходів за гіповітамінозів.	2
11	Вивчення хвороб, що спричинені порушенням обміну макро – та мікроелементів, загальні принципи діагностики та профілактики.	2
12	Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку. антенатальна гіпотрофія, гостра гіпоксія.	2
13	Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку. інтра- і неонатального періодів.	2
14	Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку. Казеїно-безоарна хвороба. Гіпоглікемія	2
15	Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб птиці.	2
	Разом за 6 семестр	30
Разом		46

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва та зміст модулів та їх елементів	Кількість годин
1	2	3
5 семестр		
1	Основи загальної терапії. Патогенетична терапія. Рефлексотерапія. Замінна терапія (переливання крові).	4
2	Загальна профілактика внутрішніх хвороб тварин. Зовнішні та ентеральні методи застосування лікарських речовин. Сисмптоматична терапія. Фізіотерапія.	2

3	Диспансеризація: аналіз годівлі тварин, режим і гігієна годівлі, аналіз якості кормів	2
4	Хвороби серцево-судинної системи. Пороки серця. Хвороби судин	6
5	Хвороби дихальної системи. Хвороби легень. Хвороби плеври	6
6	Хвороби системи травлення. Стomatит, фарингіт, параліч глотки. Запалення, параліч, звуження, розширення і спазми стравоходу. Хвороби стравоходу у дрібних тварин. Парез і паракератоз рубця. Хвороби сичуга. Абомазит	4
7	Синдроми за хвороб печінки і жовчних ходів. Хвороби очеревини: перитоніт і черевна водянка	4
8	Хвороби підшлункової залози: панкреатит, атрофія та пухлини	2
	Разом за 5 семестр	30
	6 семестр	
9	Хвороби сечової системи. Гостра і хронічна ниркова недостатність. Нефросклероз, паранефрит, перинефрит, піонефроз, гідронефроз, абсцес нирки. Хвороби сечових шляхів: нейрогенна дисфункція сечового міхура	6
10	Хвороби нервової системи. Синдроми захворювань нервової системи. Функціональні нервові хвороби: епілепсія, еклампсія, стрес-синдром у свиней. Губчастоподібна енцефалопатія	6
11	Хвороби ендокринної системи. Принципи регуляції залоз внутрішньої секреції. Дифузний токсичний зоб. Аденома і рак щитоподібної залози	6
12	Хвороби системи крові. Післяпологова гемоглобінурія корів. Пароксизмальна гемоглобінурія. Геморагічні діатези	4
13	Хвороби імунної системи. Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Проліферативні хвороби імунної системи та надмірно активний	4
14	Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Ожиріння, аліментарна дистрофія. Кетоз овець	10
15	Хвороби молодняку. Особливості вікової фізіології молодняку. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія. Безоарна хвороба молодняку. Періодична тимпанія телят	4
16	Хвороби молодняку. Ензоотична атаксія ягнят. Гастроентерит молодняку. Диференціальна діагностика неінфекційних та інфекційних гастроентеритів у поросят-сисунів і відлучених від свиноматок	4
17	Хвороби птиці. Хвороби ембріонів птиці. Сечокислий діатез і канібалізм птиці. Алтеріоз і алопеція. Хвороби органів дихання і травлення у птиці	8

18	Хвороби хутрових звірів. Біологічні особливості хутрових звірів. Хвороби органів травлення. Метаболічні хвороби хутрових звірів	8
	Разом за 6 семестр	60
	Разом:	90

8. Індивідуальні завдання

1. Проведення лабораторних досліджень та діагностика хвороб тварин

9. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), робота з книгою (читання, виписування, складання плану, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. *Практичні*: лабораторний метод.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*.

2.2. *Методи синтезу*.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Дослідницький*

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій та інші).

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій.

10. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;

- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- навчально-дослідна робота;

11. Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне тестування та самостійна робота								СРС	Разом модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	15	85 (70+15)	15	100
5	5	5	15	15	15	10	5				
15			30		25						

11. Розподіл балів, які отримують студенти (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота									СРС	Разом модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест, екзамен	Сума
Змістовий модуль 4					Змістовий модуль 5								
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	15	55 (40+15)	15	30	100
10	2	3	2	3	20	10	5	5					
20					20								

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим	не зараховано з обов'язковим повторним

		повторним вивченням дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	-----------------------------------	-------------------------

13. Методичне забезпечення

- 1 Методичні вказівки до виконання програми навчальної та виробничої практики. / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2002. – 70 с.
- 2 Методичні вказівки до самостійної роботи по внутрішніх хворобах тварин для студентів 4-го курсу факультету ветеринарної медицини на тему: «Фізіотерапія і фізіопрфілактика». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 1998. – 30 с.
- 3 Методичний посібник до самостійної роботи «Хвороби системи травлення». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2003. – 66 с.
- 4 Правила особистої гігієни і безпеки праці при дослідженні хворих тварин і надання їм лікувальної допомоги. / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2005. – 17 с.
- 5 «Методи терапевтичної техніки». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 1997. – 43 с.
- 6 «Дієтотерапія і дієтопрфілактика». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 1998. – 23 с.
- 7 Методичний посібник до самостійної роботи «Хвороби сечової системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2003. – 46 с.
- 8 Методичний посібник до самостійної роботи «Хвороби нервової системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2003. – 66 с.
- 9 Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби імунної системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2004. – 38 с.
- 10 Правила особистої гігієни і безпеки праці при дослідженні хворих тварин і надання їм лікувальної допомоги. / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2005. – 17 с.
- 11 Методичний посібник для самостійної роботи «Отруєння токсинами кормів і кормовими добавками». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2002. – 50 с.
- 12 Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби шкіри». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2002. – 19 с.
- 13 Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби хутрових звірів». / Мусієнко О.В., Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2007. – 38 с.

14. Рекомендована література

№	Ви д	Назва
1	Основна	Болезни молодняка сельскохозйственных животны: Справочник / В.П.Литвин, В.И.Берега, В.Г.Скибицкий и др. – К.: Урожай, 1992. – 168 с.
2		Братюха С.И. Болезни пушных зверей. К., Урожай, 2002. – 243 с.
3		Болезни собак и кошек: Учебное пособие / С.В.Старченков. – СПб.: Лань, 2001. – 560 с.
4		Ветеринарная диспансеризация сельскохозйственных животных: Справочник / В.И.Левченко, Н.А.Судаков. Г.Г.Харута и др.; Под ред. В.И.Левченко К.: Урожай. 1991.-304 с.
5		Внутрішні хвороби тварин / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, М.О.Судаков та ін.; За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2000. – Ч.1.- 376 с.
6		Внутрішні хвороби тварин / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, В.В.Влызло та ін.; За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2014. – Ч.2. - 544 с.
7		Внутренние болезни животных / Г.Г.Щербаков, А.В.Коробов, Б.М.Анохин и др.; Под. общ. ред. Г.Г.Щербакова, А.В.Коробова. – СПб.: Лань, 2002.–736 с.
8		Внутрішні хвороби тварин / М.О.Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І.Берега та ін.; За ред. М.О.Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.
9		Внутрішні хвороби тварин: Практикум / М.І.Цвіліховський, В.І.Берега, В.С.Січкара та ін.; – К.: Арістей, 2004.- 140 с.
10		Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, Л.М.Богатко та ін.; За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2000. – 224 с.
1	Додаткова	Карпуть И.М. Иммунология и иммунопатология болезней молодняка. – Минск: Ураджай, 1993 – 288 с.
2		Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І.Левченко, В.В.Влізло, І.П.Кондрахін, та ін.; За ред В.І.Левченка. - Біла Церква, 2004. - 608 с.
3		Кондрахин И.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных. – М.: Агропромиздат, 2012. – 256 с.
4		Мікроелементози сільськогосподарських тварин / М.О.Судаков, В.І.Берега, І.Г.Погурський та ін.; За ред. М.О.Судакова. – 2011. – 144 с.
5		Практикум по внутренним незаразным болезням животных / В.М. Данилевский, И.П.Кондрахин, А.В.Коробов и др.; Под ред. В.М.Данилевского, И.П.Кондрахина. - М.: Колос, 1992. – 271 с